

KON IGULDEN

DŽINGIS-KAN
VUK IZ RAVNICE

Sa engleskog prevela Magdalena Reljić

EDITOR

Beograd, 2007.

PROLOG

Sneg zaslepljujuće veje dok mongolski strelci opkoljavaju tatarske konjanike. Svaki jahač kolenima upravlja svojim konjem, stojeći na uzengijama kako bi jedno za drugim ispaljivao kopljišta sa ubitačnom preciznošću. Prostranom dolinom odjekuju kopita galopirajućih konja, nadjačavajući zavijanje vetra i krike ranjenih. Tataři ne mogu da izbegnu sigurnu smrt koja im preti sa oba krila. Njihovi konji su na izmaku snaga, iz nozdrva im prska krvava pena.

Sa visoravni žutosive stene, ušuškan u svoje krzno, Jesugej posmatra bitku. Vetar mu nemilice šiba kožu na mestima koja su upila zaštitni sloj ovčjeg loja. Ali on to ničim ne pokazuje. S vremenom se saživeo s tom neprijatnošću i više nije ni siguran u to da li je oseća. Za njega je to samo još jedna životna činjenica, poput ratnika koji jašu na njegovu zapovest ili neprijatelja koje treba ubiti.

Tatarima ne manjka hrabrosti, uprkos preziru koji gaji prema njima. Jesugej vidi kako savladavaju mladog konjanika i čuje njegov krik u vetru. Tataři nose metalne oklope na kojima im Jesugej zavidi i za kojima žudi. Kratkom komandom, njihov vođa sprečava jahače da se rasture i Jesugej koristi trenutak da i sam krene u napad. Momentalno reaguje i njegov arban, devetorica najboljih ratnika iz njegovog plemena, braća po krvi i sluge po zavetu. Svaki od njih zaslužio je svoj dragoceni oklop od kuvane kože sa ugraviranom figurom mladog vuka u skoku.

„Jeste li spremni, braćo moja?“ uzvikuje Jesugej, osećajući na sebi njihove poglede.

Jedna od kobila uzbuđeno njišti, mameći kikut njegovog prvog ratnika, Iluka.

„Ubićemo ih za tebe, malena“, šapuće on, milujući joj uši.

Jesugej zariva pete i lakim kasom ih vodi prema rasplamsalaj bici u snegu. Sa uzvisine mogu da vide čitavu dužinu kojom briše vetar. Jesugej zadivljeno mrmlja sebi u bradu, posmatrajući kako nebeski otac obavlja sićušne ratnike svojim belim, ledenim pokrovom.

Konjanici prelaze u galop ne menjajući formaciju, vešto procenjujući razdaljinu između sebe kao što to oduvek čine. Naučeni su kako da najbolje izbace neprijatelja iz sedla i ostave ga da se smrzne u ravnici.

Jesugejev arban uleće u središte borbe, dopirući brzo do vođe koji se uzdigao pre samo nekoliko trenutaka. Ukoliko ga ostave u životu, mogao bi da postane vođa celom svom plemenu. Jesugej se smeška dok njegov konj gazi neprijatelje pred sobom. Ne danas.

Razbijaju začelje tatarskih ratnika u trenutku kada nalete na novu pretnju. Jesugej se jednom rukom pridržava za grivu svog konja, dok drugom seje smrt u samo jednom preciznom udarcu. Dvapat odbija da preduboko zarije sečivo svog oca jer bi tako mogao da ga izgubi. Umesto toga, svojim konjem ruši neprijateljske ratnike, sabijajući ih u zemlju utabanu snegom. Kada protutnji i stigne do najgušćeg čvora tatarskog otpora, zna da ga njegova devetorka u stopu prati, štiteći svog kana kao što im nalaže zavet nasleđen rođenjem. Jesugej čita njihovo prisustvo u očima tatarskog vođe koje unezvereno preleću preko njihovih lica. Utom postaje svestan leševa oko sebe, ukočenih i izbodениh strelama. Napad je uspešno razbijen.

Jesugej zaintrigirano posmatra kako se mladi Tatarin propinje na svojim uzengijama, držeći svoj dugi crveni mač uperen u njega. U očima mu ne vidi strah, samo bes i razočaranje. Tatarinu su dani odbrojani i on to zna. Međutim, ova surova lekcija će ostati zamrznuta zajedno s leševima na zemlji. Naravno, Jesugej zna da će tatarska plemena iz nje izvući mudru pouku. S prvim prolećem, pronaci će potamnele kosti i znaće da više ne smeju da napadaju njegovo pleme.

Jesugej se glasno smeje na šta se tatarski ratnik mršti. Čutke zure jedan u drugog. Ne, neće naučiti. Tatari će umreti od gladi dok se budu premišljali koju majčinu sisu da posisaju. Vratice se i napašće opet, satirući sopstveno nečasno seme. Takva budućnost ga raduje.

Jesugej zapaža da je robusni Tatarin prilično mlad i da verovatno razmišlja o svom sinu koji se rodio s druge strane brda na istoku, pitajući se da li će se i on jednog dana ovako suočiti s vremesnim ali iskusnim ratnikom.

„Kako ti je ime?“ pita Jesugej.

Bitka oko njih se odavno stišala i njegovi Mongoli već pretresaju leševe, uzimajući sve što im može biti od koristi. Vetar ne jenjava, ali pitanje je izgovoreno dovoljno glasno. Lice mladog Tatarina se ponovo smrkava.

„Kako je tvoje, brbljivče?“

Jesugej se glasno smeje i koža izložena hladnoći bolno mu se zateže. Umoran je. Napadače neprekidno prate cela dva dana, živeći na kriški sira dnevno. Njegov mač je spreman da oduzme još jedan život i on ga preteći diže u vazduh.

„Nije važno, momče. Dođi.“

Tatarin u njegovim očima verovatno vidi nešto što je sigurnije od strele. Rezinirano klima glavom.

„Zovem se Temudžin“, naposletku kaže. „Moja smrt će biti osvećena. Ja sam sin velike kuće.“

Podbada konja i bez najave juriša na Jesugeja. Kan zamahuje mačem u savršenom krugu i u trku mu odseca glavu. Telo Tatarina mu pada pod noge i konj ga prikiva za zemlju.

„Sada si mrcina, momče“, kaže Jesugej, „baš kao i svi oni koji kradu od mog plemena.“

Gleda u hrabre ratnike oko sebe. Četrdeset sedam je napustilo svoje domove da bi se odazvalo njegovom pozivu. Izgubili su četvoricu svoje braće u svirepom tatarskom napadu, ali nijedan od dvadeset Tatara neće se vratiti kući. Cena je bila visoka, ali zima je dovela ljude na ivicu trpeljivosti.

„Brzo im svlači odeću“, naređuje Jesugej. „Kasno je za povratak u stanište. Ulogorićemo se u podnožju brda.“

Metali i strele su veoma cenjeni u trgovini i dobra zamena za oštećeno oružje. Osim metalnih oklopa, ostatak plena je siromašan, što potvrđuje Jesugejevu pretpostavku da je ovo bila samo grupa mladih ratnika, željnih dokazivanja. Nisu planirali da se do kraja bore na zemlji tvrdoj kao kamen. Jesugej žustro prebacuje jedan od metalnih oklopa preko jabuke svog sedla. Dovoljno je dobrog kvaliteta da zaustavi udarac bodeža. Pita se koji mladi ratnik je posedovao tako vrednu stvar, pokušavajući da se priseti njegovog imena. Telom mu prolazi drhtaj. Više nije ni važno. Razmeniće svoj deo za jako piće i krzno kada se plemena opet sretnu. Uprkos studeni u kostima, ovo je bio uspešan dan.

Oluja ne prolazi ni sledećeg jutra kada se Jesugej i njegovi ljudi vrate u logor. Samo spoljni jahači s lakoćom jašu i ostaju u pripravnosti zbog mogućeg iznenadnog napada. Ostali su toliko umotani u krzno i opterećeni opljačkanim plenom da podsećaju na bezoblične, polusmrznute figure, okovane ledom i lojem.

Porodice su dobro izabrale svoje stanište, u zavetrini vrletnog brda i uvele paprati. Stanište je skoro neprimetno u snežnoj belini. Jedino svetlo je prigušeni odblesak zore iza nagomilanih oblaka, ali oštrooki dečak koji stražari za slučaj napada odmah zapaža ratnike povratnike. Jesugeju je toplo oko srca kada čuje piskav glasić koji objavljuje njihov dolazak.

Žene i deca teško da su budni, zaključuje on. Po ovakvoj zimi, iz toplih postelja ustaju samo da bi održavali vatru koja tinja u gvozdanim pećima. Vreme za ustajanje tek predstoji, za sat ili dva, kada se veliki šatori od vune i pruća odmrznu.

Kada se konji dovoljno približe, Jesugej čuje vrisak iz pravca Heluninog šatora i oseća kako mu srce divlja u grudima. Ima jednog novorođenog sina, ali smrt je uvek previše blizu onih najmlađih. Kanu je potrebno onoliko naslednika koliko može da ispuni jedan oveći šator. U sebi se moli da je to još jedan sin, brat onom prvom.

Dok silazi s konja, iz šatora čuje pisak sokola. Kožni oklop mu škripucka pri svakom koraku. Jedva da primećuje slugu koji uzima uzde i stoji nepomično u svom krznu. Jesugej otvara drvena vrata i ulazi u svoj dom. Sneg na njegovom oklopu se momentalno topi i u kapljicama curi na pod, praveći male barice.

„Ha! Dole!“ uzvikuje, smejući se kada mu pritrče dva psa, verno se češući o njega. Njegov soko ga pozdravlja piskom u kojem Jesugej naslućuje želju za novim lovom. Njegov prvi sin, Bekter, puzi u uglu, igrajući se sa komadićima sira, tvrdim kao kamenje. Jesugej sve to registruje ne skidajući pogled s mlade žene u krznu. Helun je zajapurena od vrućine koja vlada u šatoru, ali oči su joj bistre pod zlatnim sjajem lampe. Njeno fino, čvrsto lice presijava se od znoja i on joj na čelu vidi krvav trag, tamo gde je nehotično obrisala znoj nadlanicom. Babica žurno posluje oko platnenog zamotuljka, ali Jesugej po Heluninom osmehu naslućuje da je dobio još jednog sina.

„Daj mi ga“, zahteva kan, prilazeći bliže.

Babica se povlači, iritirano stiskajući usne.

„Skršičeš ga tim ručerdama. Pusti ga da prvo posisa majčinog mleka. Uzećeš ga kasnije, kad ojača“, zvoca babica.

Jesugej ne može da odoli a da ne gvirne u mali platneni zamotuljak dok babica dečaku pere sićušne ručice. Nadvija se na njim i za trenutak mu se čini da ga dete vidi jer ispušta prodoran vrisak.

„Prepoznao me je“, ponosno komentariše Jesugej.

Babica frkće. „Previše je mali“, mrmlja ona.

Jesugej ne reaguje. Smeška se novorođenčetu crvenog lica a zatim iznenada menja raspoloženje, grabeći babicu za mišicu.

„Šta mu je ono na ruci?“ pita prigušenim glasom.

Babica se upravo spremala da obriše prstiče, ali pod Jesugejevim prodornim pogledom pažljivo otvara dečakovu minijaturnu šaku, otkrivajući komad zgrušane krvi veličine ljudskog oka. Crne je boje, sija poput ulja i jedva приметно podrhtava u sličnoj ruci. Helun se pridiže da izvidi šta je to skrenulo Jesugejevu pažnju. Kada primeti taman ugrušak, tiho uzdahnu.

„Krv u desnoj ruci“, šapuće ona. „Celog života će ga pratiti smrt.“

Jesugej oštro uzdiše, pozelevši da se nije ni oglasila. Neodgovorno je prizivati tek rođenom dečaku zlu sudbinu. Neko vreme zamišljeno ćuti. Babica nastavlja nervozno da ga pere dok krvavi ugrušak podrhtava na prostirci. Jesugej ga podiže, proučavajući njegov oblik i sjaj.

„Rođen je sa smrću u desnoj ruci, Helun. To je dobro. On je kanov sin i smrt mu je verni pratilac. Biće veliki ratnik.“ Posmatra kako babica daje prepovijenu bebu iscrpljenoj majci i kako dečja usta gladno sisaju mleko čim obujme bradavicu. Helun pravi bolnu grimasu, ujedajući se za usnu.

Jesugejev izraz lica je i dalje zabrinut kada se okrene ka babici.

„Baci kosti, staramajko. Da vidimo znači li ovaj krvni ugrušak dobro ili zlo za Vukove.“ Pogled mu je odlučan i suvišno je reći da detetov život zavisi od proricanja. On je kan i pleme crpi snagu od njega. Zato želi da poveruje u reči koje je upotrebio da otera ljubomoru nebeskog oca iako strepi od toga da bi Helunino proročanstvo moglo da se obistini.

Babica povija glavu, shvatajući da je porođajni ritual doneo sa sobom nešto neobično i zloslutno. Sa poda pored peći uzima vreću sa kostima od ovčjih nogu koje su plemenska deca obojila u crveno i zeleno. U zavisnosti od toga kako padnu, mogu se poistovetiti sa konjem, kravom, ovcom ili bivolom, i s njima se može igrati hiljadu igara. Stariji umeju da otkriju i više od toga kada ih bace u pravo vreme i na pravo mesto. Babica podiže ruku da baci kosti, ali Jesugej je iznenada grabi za zglob. Starica bolno stenje od jačine njegovog stiska.

„Ovaj mali ratnik je moje krvi. Pusti mene“, kaže joj uzimajući od nje sve četiri kosti. Starica se ne buni, zatečena hladnoćom u kanovom glasu. U šatoru najednom vlada mir koji poštuju čak i soko i psi.

Jesugej baca kosti i stara babica uzdiše kada se zaustave.

„Jao! Četiri konja su sreća. Biće veliki konjanik. Osvajaće na konju.“

KON IGULDEN

Jesugej oštro klima glavom. Želi da pokaže svog sina celom plemenu i verovatno bi to odmah učinio da napolju ne besni oluja. Studen je njihov neprijatelj, ali ujedno čeliči Vukove. U tako ljutim zimama, starci ne pate dugo i nejaka deca brzo umiru. Njegov sin neće biti jedan od njih.

Jesugej posmatra tanku ogrebotinu koju dete pravi na mekoj majčinoj dojci. Dečakove oči su zlatnožute, poput njegovih, skoro kao vučje u sumrak. Helun diže pogled i Jesugej klima glavom, umirujući je svojim ponosom. Sigurna je da krvni ugrušak predstavlja loš predznak, ali bačene kosti je donekle teše.

„Jesi li smislila ime?“ pita babica Helun.

Jesugej odgovara bez oklevanja. „Moj sin će se zvati Temudžin“, odlučno kaže. „Biće čvrst kao gvožđe.“ Napolju, oluja tutnji bez najave smirivanja.

PRVI

DEO

U proleće svoje dvanaeste godine, Temudžin se trka sa četvoricom svoje braće kroz stepu, u senci planine poznate kao Deli'un-Boldak. Najstariji, Bekter, jaše sivu kobilu sa zavidnom veštinom i usredsređenošću. Temudžin prati njegov tempo, vrebajući priliku da ga pretekne. Iza njih je Kasar koji se uz klicanje približava prvoj dvojici. Sa svojih deset godina, Kasar je omiljen u plemenu, vedar onoliko koliko je Bekter ćutljiv i mračan. Njegov riđi škopac rza i njišti pored Bekterove kobile, terajući dečaka na smeh. Sledeći u galopirajućoj koloni je Kačijun, osmogodišnjak kojem manjka otvorenost zbog koje ljudi više vole Kasara. Od sve braće, Kačijun deluje najozbiljnije, najtajanstvenije. Retko govori i nikada se ne žali, ma šta da mu Bekter učini. Kačijun ume s konjima kako niko drugi ne ume i u stanju je da razvije brzinu kada svi ostali posustanu. Temudžin se osvrće da utvrdi Kačijunovu poziciju, savršeno balansirajući na svom konju. Čini mu se da ovaj jaše s naporom, ali to se dešavalo i pre. Zato ga Temudžin budno drži na oku.

Uveliko zaostajući za svojom braćom, najsitniji i najmlađi od njih zapomaže da ga sačekaju. Temuž je najnaklonjeniji nasladama i lenjosti, što se očitava u načinu na koji jaše. Temudžin se ceri pri pogledu na buckastog dečaka koji mlatara rukama u pokušaju da ubrza svog konja. Majka ih je upozorila da pripaze na najmlađeg brata. Temuž je odskora prerastao potrebu vezivanja za sedlo i redovno cvili kada ga stariji ostave za sobom. Bekter je jedini koji uvek pronade lepu reč za razmaženog Temuža.

Njihovi pokliči odjekuju ravnicom, obraslom mladom prolećnom travom, dok neobuzdano galopiraju, svaki nakočoperen poput ptice na leđima svog konja. Jesugej ih je jednom nazvao vrapcima, s ponosom posmatrajući njihovu veštinu. Temudžin je rekao Bekteru da je previše debeo da bi bio vrabac zbog čega je morao da provede noć zazirući od preke naravi svog starijeg brata.

Ali po ovako lepom danu celo pleme je raspoloženo. Prolećne kiše su česte i nadošle reke vijugaju kroz ravnicu koja je donedavno bila suva i žedna. Kobilje mleko je toplo za pijenje i pravljenje sira i hladnog jogurta. U golim vretima se naziru prvi zeleni pupoljci, obećavajući dugo, toplo leto. U godini izmirenja pred sledeću zimu, plemena će se okupiti radi razmene. Jesugej je nametnuo da porodice Vukova ove godine otputuju više od hiljadu milja kako bi obnovile svoje zalihe. Mogućnost susreta plemenskih rvača i strelca dovoljna je da dečaci obuzdaju svoje ponašanje. Naravno, konjske trke su ono što im raspaljuje maštu dok nezadrživo jašu. Osim Bektera, svi dečaci su razgovarali s majkom, moleći je da se za njih zauzme kod Jesugeja. Svaki od njih želi da se trka na duge ili kratke staze, da proslavi svoje ime i tako zaradi poštovanje čitavog plemena.

Podrazumeva se da bi dečak koji se kući vrati s titulom „vrsnog jahača“ ili „ukrotitelja konja“ jednog dana mogao da zauzme očev položaj kada se ovaj s njega povuče. Izuzev debeljuškastog Temuža, ostali ne mogu da se otrgnu tom snu. Temudžina nervira to što Bekter smatra da će on biti taj iako je razlika od par godina među njima skoro zanemarljiva. Njihov odnos se zaoštrio otkad se Bekter vratio sa svog jednogodišnjeg ispita zrelosti, provedenog daleko od plemena. Stariji dečak se neobično promenio, i mada je Temudžin i dalje najviši od sve braće, primećuje da je novi Bekter izgubio smisao za humor.

Isprva se Temudžinu činilo da Bekter samo glumi zrelost. Zamomčeni dečak se više ne oglašava a da prethodno dobro ne razmisli o tome, i čini se da meri svaku svoju izjavu pre nego što joj dopusti da mu pređe preko usana. Temudžin je jedno vreme ismevao njegovu ozbiljnost, ali zima je došla i prošla a ovaj i dalje nije pokazivao znake popuštanja. Ima trenutaka kada Temudžina neizmerno zabavlja pompezno razmetanje njegovog brata, međutim, uspeva da ispoštuje Bekterovu narav, ali ne i njegovo pravo da nasledi očev šator i mač.

Temudžin posmatra Bektera kako jaše, pazeći na to da se razdaljina među njima ne poveća. Dan je previše lep da bi brinuo o dalekoj budućnosti i Temudžin sanjari kako sva četvorica braće – zapravo sva petorica, uključujući Bektera – ubiru počasti na plemenskom okupljanju. Jesugej će porasti od ponosa i Helun će ih zagrliti, svakog ponaosob, i nazvati ih svojim malim ratnicima, svojim malim konjanicima. Čak i Temuža, iako će napuniti tek šest godina kada je rizik od pada još uvek prisutan. Temudžin se mršti kada ga Bekter pogleda preko ramena, proveravajući njegov položaj. Uprkos njihovom suptilnom manevrisanju, Jesugej nijednom od njih još uvek nije bio obećao učešće u prolećnoj trci.

Helun je opet trudna i bliži se porođaju. Ovu trudnoću teško nosi i oseća da je drugačija od svi prethodnih. Svaki dan počinje i završava povraćanjem nad vedrom sve dok joj se lice ne zacrvni od napora. Njeni sinovi su mirni kao bubice i posmatraju kako njihov otac zabrinuto šetka ispred šatora. Na kraju se kan umori od njihovih pogleda i bez reči ih šalje da ispraše konje. Temudžin nastavlja da ćaska i Jesugej ga podiže jednom snažnom rukom i baca na škopca belih nogu. Dečak se koprca u vazduhu, ali kreće u galop istog trenutka kada sedne na konja. Belonogi je opasna, ćudljiva životinja, ali Jesugej zna da je to dečakov omiljeni konj.

S ponosom na svom strogom licu, otac ćutke prati kako njegovi sinovi upravljaju konjima. Poput svog oca, on nije čovek koji pokazuje emocije, naročito ne pred svojim sinovima. Deo očinske odgovornosti jeste da strepi iako postoje trenuci kada žudi da zagrlj dečake i baci ih visoko u vazduh. Pažnju im pokazuje tako što im dodeljuje omiljene konje. Dečaci mogu da naslute njegova osećanja samo u njegovom pogledu ili iskri u oku. Ni on od svog oca nije dobijao ništa više od toga. Jesugej ceni ta sećanja uprkos njihovoj retkosti i još uvek pamti dan kada je njegov otac odobravajući prostenjao kada mu je kao dečak pokazao čvorove na užadima kojima je uvezao težak tovar. Bila je to sitnica, ali Jesugeju je grejala srce svaki put kada bi starac povukao užu, kolenima pritiskajući tovar. Sada posmatra kako dečaci jašu prema jarkom suncu, i kada mu se izgube iz vida, lice mu omekša. Njegov otac je bio svestan potrebe za čvrstim ljudima na čvrstoj zemlji. Jesugej takođe zna da će njegovi sinovi preživeti bitku, žeđ i glad kada za to dođe vreme. Međutim, samo jedan će biti plemenski kan. Ostali će ili pognuti glave ili otići sa nomadskim sledovanjem koza i ovaca. Jesugej odmahuje glavom pri toj pomisli, zureći u oblak prašine koji se diže za konjima njegovih sinova. Pred njima je budućnost, dok on vidi samo proleće i zelena brda.

Sunce obasjava Temudžinovo lice dok galopira kroz ravnice. Vetar mu miluje obraze a napeto telo konja pod njim dodatno mu vedri duh. Pred sobom vidi Bekterovu sivu kobilu koja se za trenutak spotiče o kamen i usporava galop. Njegov brat reaguje oštrim udarcem po njenoj glavi, ali gubi na brzini, i Temudžin veselo kliče, grabeći priliku da ga pretekne. Ali trenutak još uvek nije pravi. Voli da predvodi, ali isto tako uživa da diše Bekteru za vrat jer zna koliko ga to nervira.

Bekter je već stasao u muškarca kakav će biti, širokih pleća i krupne građe. Godina provedena sa Oklunima ulila mu je iskustvo i znanje koje ne propušta da primeni u svakoj situaciji. Temudžina to iritira kao trn pod kožom, naročito kada ostala braća obasipaju Bektera pitanjima o majčinom narodu i njihovim običajima. Doduše, Temudžin bi voleo sve to da sazna, ali rešen je da sačeka svoje vreme.

Tek kada se vrati iz plemena svoje buduće žene, mladi ratnik prvi put dobija status muškarca. Kada devojka dođe među svoje krvne srodnike, šalje se njemu sa počasnim čuvarem kao simbolom njenih vrlina. Šator je spreman za nju i njenog mladog muža koji je čeka na ulazu da je uvede unutra.

Među Vukovima je tradicija da mladić izazove sluge svog kana pre nego što ga proglase pravim ratnikom. Bekter je prošao taj ispit i Temudžin se seća s kakvim divljenjem je posmatrao kako njegov brat prilazi očevim slugama nedaleko od Jesugejevog šatora. Bekter im je klimnuo glavom i tri muškarca su ustala da ispitaju da li ga je boravak među Oklunima ojačao ili oslabio. Temudžin je sve to posmatrao iz prikrajka, s Kasarom s jedne i Kačijunom s druge strane. Bekter se rvao sa svom trojicom, bez predaha, podnoseći težak ispit bez roptanja. Iluk, poslednji među njima, bio je mišićav i vižljast poput samog konja. Bacio je Bektera tako jako na zemlju da mu je krv potekla iz jednog uha. A onda mu je, na Temudžinovo iznenađenje, pomogao da ustane i dao mu šolju crnog ajraga da pije. Bekter se umalo onesvestio kada mu je opojna tečnost raspalila krv, ali ratnicima to očigledno nije smetalo.

Temudžin je sa uživanjem posmatrao kako njegovog brata tuku skoro do utrnulosti, ali takođe je video da oko noćnih vatri muškarci više ne zaziru od njega. Bekter je svojom hrabrošću stekao nešto nevidljivo ali veoma važno za njegovo samopouzdanje. Kao rezultat toga, postao je kamen spoticanja na Temudžinovom putu.

Dok braća jašu kroz ravnicu obasjanu prolećnim suncem, više nema granice kao što će je biti na velikom plemenskom okupljanju. Čak i da je ima, zima je bila preduga da bi tako brzo obuzdavali svoje konje. Ipak, svi znaju da životinje ne treba iscrpljivati a da im prethodno ne napune stomake sočnom, prolećnom travom. Ovo je trka koja ih bar nakratko oslobađa poslova i odgovornosti i koja će za posledicu imati samo svađu oko toga ko je varao ili ko je trebalo da pobedi.

Bekter jaše nepomično i skoro uspravno dok njegova kobila s lakoćom grabi napred. U pitanju je privid, Temudžin to dobro zna. Bekterove ruke na uzdama suptilno navode izdržljivu životinju. Njegov brat neće prezati od bičevanja. Temud-